

Lavočnikova (kramarjeva) zala hčerka je nevesta bila. Prihodnji zet je pravi korenjak, hčeri in staršem ves po volji. Tedaj veli gospodar svoji ženi, mešok (kakih 12 funtov) naj bolje pšenične moke popeči. In ona razbeli veliko krušno peč, ter povabi sosede in prijatle; nevesta skliče svoje družice, vse žene in device se jamejo ročno gibati. Stara mati grozdinke zbirajo, mala sestra z velikim trudom cele deže tvargov znaša, nevesta mandeljne luši, mati s sosedami testó mesi, v tem ko „svatka“ (teta), prva oseba v nevestini hiši, lonce z medom prinaša — ravno, kakor da bi že jutri ženitnino obhajali. Gospodar pride z ženinom in nekterimi pomagači ravno iz terga, kjer sta rib in mesa nakupila.

Vse je dodelano — vse je gotovo. Piroge (paštete), sajke (nekake žemlje), kolači so napolnjeni, pomazani in pokrižani. Skerbno jih sadé gospodinja in starejše žene v peč, ktero s težkim pokrovom zapró. Vse potihne in pričakuje kaj bo. Kar malo izbo proveje prijeten duh, ki močnejši in močnejši prihaja, da se žene prijazno pogledujejo in smehljaje priključujejo. Le nad gospodinjinim obrazom še oblak skerbí visi, le njeno serce še negotovost tare. Velika piroga, v kateri se cela nerazdeljena zlatoka peče, — ko bi se skazila! Kolika sramota za njeno gospodinjenje! Vendar, serčnost velja! Nekako hudo znamenje se ni prikazalo; vserei se, ter, kakor njega dni Peter Veliki med zakletniki, zakliče pomembno besedo: „Pora!“ (čas je!)

Peč se odprè; vse je po volji izteklo; potice so lepo rumene, sajke in kolači rahli in lepi, in celo velike mesne in ribje piroge so se dobro obnesle, — nič se ni razpoknilo, nič ni odstopilo — in z olajšanim srcem se sedaj oberne gospodinja k nevesti rekoč: „Povej gospodarju, da je z Božjo pomočjo vse po volji izteklo, in ga tedaj prosimo, da naj sam pride pogledat“.

Prepozno! Ste li spregledali, da je že mala sestra poprej od vas sernila, oznanit očetu veselo novico?

In gospodar pride ter reče: „Pokaj me iz štacune kličeš? Kaj nek se je zgodilo tukaj čudovitega? Kdaj že vem, da moji ženi — naši verli gospodnji — kar peko potic in pirog zadeva, v celi okolici ni para, da se ji taka pekarija nikdar ne izverže!“

Tako pohvaljena gospodinja se nasmehlja ter gospodarja rahlo k mizi potisne, kjer mora še vse posamez pohvaliti, vsacemu posebej počuditi se. Na to prinese še nekoliko lonc z vmešenimi rebikami in drugimi jagodami, ter jih postavi k poticam rekoč: „To, „batjuška“ (očka), je pa za bolnike ali betežnike“.

Nevesta in svatka ste v tem potice in kolače s tankimi hlebnicami pogernile, obvarvati jih muh; tù in tam tudi kakega „tarakana in prusaka“ (šurka) odpravite, toda skerbno in varno, da bi dobrodejnih živalic *) ne poškodile.

Tedaj gospodinja okna odpre, ker je, kakor meni, v mali izbi vendar enmalo prevroče. Sladke blagovonja se razpuhté čez cesto, da memoidoci postajajo in zvedavo v izbo pogledujejo.

To pripravi ženici kaj dobro dene. Al še slajše ji je pri sercu, ko drugi dan nje mož v svojem dolgem „armjaku“ (suknji iz veljblodje dlake), prepasan z novim „kučakom“ (pasom), z ženinom vred ponosno po ulici koraka, in za njima oba štacunska hlapca, ki v svojih pisanih prazničnih srajcah velike jerbaze na glavi neseta, napolnjene s poticami in praseti in ribami. Sosedje se čudijo in okna odperajo, otroci po cesti svoje igrače popuščajo, ter željuhi oči k sladkarijam povzgledujejo.

To viditi častivredno mamico radosti solze polijó, in skor na glas jokaje objame ljubo hčerko nevesto: „Dete moje!“ pravi ihté se, „gotovo bodeš srečna v svojem zakonu; nikako zlo znaminje se ni pojavilo, in pekarija je lepa, da si ne moreš lepše želeti“. (Dalje sledí.)

*) Dobrodejne živalice jih imenujejo, ker mislijo, da je „Dumavoj“ nekaj hišen duh, posebno ljub, v kterega še prosto ljudstvo v svoji praznovi veruje. Pis.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Dunaja 10. julija. — a — Presvetli cesar je blagovolil na prošnjo patriarha Rajačiča na novem prostoru mestnem pred vratmi Šotenskimi odkazati tudi prostor za cerkev pravoslavno z bogočastjem v staroslovenskem jeziku posebno zavoljo Serbov, ki jih živí na Dunaji veliko, zlasti kupcov.

Iz Gradca. * Svilorejna družba štajarska je unidan razglasila, da po gospodu T. Rochel-u et Comp. v Gradcu nakupuje na Štajarskem pridelane in umorjene kokone (svilne mešičke) po sledeči ceni: funt plačuje po 1 fl., ako so kokoni tako težki, da jih ne gré več ko k večem 300 na en funt, — po 55 kr., če jih gré čez 300 do 350, — po 50 kr., če jih gré čez 350 do 400, — po 45 kr., če jih gré čez 400 do 450, — in po 40 kr., če jih gré več kot 450 na en funt. Če kokoni ali galete niso umorjene, se odbije desetina od imenovane cene.

Iz Vidma na Laškem se piše od 4. t. m. Grojzda plesnina se pri nas čedalje bolj razširja; z limasto vodo spirani grojzdi pa se precej zdravi kažejo. Kokonov je dosihmal še malo prišlo na sejm; cena jim je visoka.

Iz Gorice. * V našem izrejalšču mutastih je fanté, ki sta ga pred 3 leti žandarja v istriških gojzdi našla. Ko sta ga pervikrat zagledala, je nag po vsih štirih okoli lazil, tako, da nista vedila, kaj je to; berž pa, ko ju tudi on zagleda, beží kot plaha zver v bližnje germovje. Ona gresta hitro za njim, ga izvlečeta iz germovja, in ko viddita, da je človek, ga peljeta v bolnišnico. Imel je takrat dolge kremplje in se živil od trave, ki jo je z rokama ali naravnost z ustmi ruval. Pozneje so ga dali v izrejalšče mutastih. Sedaj že zna po koncu hoditi in se čedno deržati; s svojimi tovarši vred rad jé kar oni jedó, pa po travi ga še zmiraj mika. Čeravno je že 10 ali 11 let star, vendar še nič ne govori, sliši pa precej dobro in razume, kar mu gospod vodja po slovensko rekó ali storiti ukažejo. Verjetno je tedaj, da je sin slovenskih starišev. Kako dolgo se je po gojzdi klatil, je težko prav za gotovo povedati, vodja mislijo, da eno leto, in da ni po kaki hudobii zapušen bil, ampak da se je sam zgubil. Dosihmal ni bilo še močče njegovih starišev izvediti. Sicer je pa fant tako suh, da ga ni družega kot kost in koža; navadni živež mu nič kaj ne tekne, in iz vsega se vidi, da ne bo starosti dosegel.

Iz Braslovč 1. julija. St. — Nesreča, ki je danes štiri tedne več sosesk blizo nas zadela, so „Novice“ že nekoliko naznanile. Bil bi jo bil rad ročno sam naznanil, — vendar je preteklo nekaj časa, prej ko sem bil v stanu, resnico v celi obsegi oznaniti. Govorilo se je namreč tako in tako, toraj sem raji celó molčal, ko kaj ne zavsem gotovega povedati. In zdaj naj častiti braveci zvedó, da je toča na svoji poti po naših bližnjih soseskah tako škodo naredila, kakor še jaz enake nikdar vidil nisem, pa tudi celó stari možje pravijo, da enake vidili niso. Sreča v nesreči je, da ni silno na široko segla; na širokem polji slabouro, po hribih in gričih pa precej ožje. Tudi ni bila v celi širokosti enako huda; po sredi, slabe pol ure na široko, je vse do čistega pokončala — tù ne vidi okó na celi poti, kodar je tolkla, ne enega klasú sternenega, čisto po sredi še kositi ni kaj bilo; ni se razločilo, kje je pšenica, in kje rež stala, sternišče je pustila, kakor bi otroci bili žito poželi, stebila pa ne enega; četert ure (na vsaki strani pol) so žito pokosili, in ob koncéh te strašne rajde, spet četert ure (na vsaki strani pol), bojo še želi, toda komaj seme dobili. Ta strašna sredina zadeva od krajnske meje — v Šmeklavški soseski, Lóben v Reški fari, ene hiše verh Grajske vasi Šen-Pavlske fare, Selo, vātric Grajske vasi, Občino ob veliki cesti, Ternovo in nekoliko Šent-Rupret v Gomilski fari, polje med Orlo vasjo in Topovljami, ki lastnikom teh dveh sosesk sliši, v Braslovški fari, unkraj Savine, Breg, Polzelo, Šarék, Založe pri Novem kloštru v

Polzelski fari — potem je storila svojo grozovitno pot po ravni česti po južni strani Šent-Andrejske fare, prišla na Šent-Il, zadela nekaj Šent-Janžke fare, in pravijo, da bi bila še v Vitansko faro segla. Na tej poti (slabe pol ure na široko) ni sternenega stebila. Postranske soseske te steze, Grajska vas, Rezana v Gomilski soseski, Šent-Rupret in Orla vas na spodnji strani, Topovlje na gornji gorni strani, bodo deloma še nekoliko, toda silno slabo žetev sternenega imele — blizo sredine so tudi te soseske jo pokositi morale; precej škode pa še imajo soseske ob krajih te poti: Gomilska, Kapla vas v Šen-Pavlski, Zakel v Gomilski fari, Polče in Parižle v Braslovški fari, vendar le lastniki, ki so bližej sredine, bojo kje seme zgubili, dalejni teh sosesk so že brez škode odleteli. Čisto po sredi je tudi travnike, deteljo in sploh vse pokončala, še celó krompir se obotavlja in ne more na kviško. — Sirote so hitro zasejali prosa, nasadili fižola, — med turšico, ki je tam pa tam steblice še ostalo. — Zaupanje stavijo zdaj v ajdo, Bog nas varuj slane, da bi tudi to upanje ne bilo zastonj! Drugače se pa vidi sploh volja sosesk okolj, ako one odletijo, poškodovanim siromakom pomagati, da bodo zamogli ozimino sejati.

Iz Horjula. V sredo zvečer 11. t. m. proti devetem se je od severja bliskati jelo in črni oblaki so se prav naglo proti burji valili. Stali smo ravno proti jugu obernjeni, kjer je bilo pa vse jasno; na enkrat se posveti, kot da bi mesec posvetil, in vidili smo lepo belo kroglo, ki je počasi od burje proti jugu letala. Bila je viditi tako debela, kot precej debelo jabelko; od začetka čisto bela in popolnoma okrogla, na sredi pota je zadnji konec se potegnil in vedno daljši in tanjši prihajal, sprednji pa se razpoči že bolj rumeno in poslednjič rudeče v iskre, ki pa kmalo zginejo. Zdelo se nam je, kot spuščena raketa *). Vse to je terpelo kakih 10 do 15 sekund. Svitloba je bila tolika, da so stvari senco delale. — Mora biti že zlo dve leti, ko se je ravno tako visoko pa sama krogla, tudi tako svitla vidila.

Janez.

Iz Ljubljane. V četrtek zvečer je sestra gosp. misionarja Pirca zapustila krajnsko deželo in se s svojim možem in 4 otroci po železnici čez Dunaj podala v Ameriko; z njimi je šel tudi mladi kmet Pogačnik, prihodnji ženin starejše hčere. Noč — tako se imenuje mož gosp. Pircove sestre — je imel v Podbrezji nad Krajnom grunt, ki ga je, ker žena ni imela več ostanka v svoji domovini, na vrat na nos prodal in komej toliko za-nj skupil, kolikor jim bo za pot v Novi Jork potreba. Ker imajo gosp. Pirc veliko zemljišča v Ameriki in precej dobre dohodke, bojo že živeli, — al gosp. Pirc so že stari in če jim jih Bog vzame, kaj pa potlej? Kaj bo prosti krajnski kmelič začel samotež v Ameriki? s čim bo svoje pravice branil? Sicer pa mora v ženinu precej velik plamen ljubezni goriti, da gré za ljubico celó v Ameriko! Bog daj, da bi se preselniki prezgodaj ne kesali! — Gosp. Schmidt v Šiški jim je dal 3 od gosp. Pirc za 3 nove cerkve naročene in po gosp. Langus-u malane altarske podobe seboj, za ktere so darovali milostljivi škof ljubljanski 50 fl.; 40 še na dolgu ostalih gold. čaka še družih dobrotnikov.

Novičar iz raznih krajev.

Iz Krakove in Černovice je razglasil presv. cesar ondašnjim prebivavcem svojo zadovoljnost za verno udanost, ki se mu je povsod skazovala; v Černovici je pomilostil nekoliko jetnikov popolnoma, nekterim pa je odpustil polovico, tretji ali peti del določene kazni. — Svitli nadvojvoda Janez bo potoval na Tiroljsko in obiskal tiste kraje, ktere je unidan strašna povodinj pokončala. — Vsim vradnikom, ki so na cesarskih železnicah služili, je dala vlada

*) Tudi v Ljubljani smo vidili to prikazen (svetinjo), o kateri so ravno poslednji listi „Novic“ več povedali. Vred.

vediti, da jim je na prosto voljo dano ali prestopiti v službo tistega društva, ki je železnico v najem vzelo, ali pa ostati v cesarski službi; vlada bo že skerbela, da jih bo počasi kam drugam vmestila. Do konca leta se ima pa vsak oglašiti za tega voljo. — Vradno oznanilo v teržaškem časniku „Osserv. triest.“ poterjuje, da železnica med Ljubljano in Terstem se bo konec prihodnjega leta 1856 odperla. — Dunajskemu društvu, ki izdaja bukve za ljudsko omiko, je ministerstvo kupčijstva dovolilo, da mu za dopisovanje z vradnijami, farami in županijami ni treba poštnine plačevati. — Iz vojske v Krimu ni nič posebnega novega. Pelissier piše od 10. t. m.: „Angleži in Rusi iz velikega Redana so se hudo strelali, na večer pa so omolknili rusovski topovi in Angleži grejo s svojimi deli naprej. Gorsakov želi, da bi se vjeti nasproti zamenjali.“ — Zdaj se je še le za gotovo zvedilo, da v bitvi 18. junija je padlo 7200 Francozov. Verjetni računi — pravi angleški časnik „Globe“ — kažejo, da od jeseni 1853 so Turki zgubili okoli 130.000 vojakov, Francozi od začetka vojske 70.000, Angleži pa 28.000. Če se še števalo padlih Rusov prišteva (tudi Sardincov je že pomerlo blizo 1900 brez vojske), je vojska ta blizo 600.000 ljudi že požerla — in vendar še nobene vojske ni bilo, v kateri bi se bilo tako neprenehoma in v enomer le od miru govorilo, tako, da je že res smešno slišati odtacega miru! In še zmiraj se naberejo nove armade na vsih stranéh. Iz Rusovskega se tudi spet sliši od nove rekrutirenge, čeravno je prva komaj pred 3 tedni končana bila; spet se ima od 1000 duš 12 vojakov vzeti; tudi stareji možaki, ki so že dolgo doslužili svojih 25 let, se sopet jemljejo v vojsko, in naj novejši ukaz cara Aleksandra zapoveduje, da kardelo donskih kosakov se ima dopolniti z dobrovoljci kakoršnega koli stanú. Turkom že silo dnarja manjka; pod poroštvom francozke in angleške vlade bojo za same vojskine potrebe vzeli 120 milijonov na posodo. — Truplo Raglana so 5. t. m. pripeljali v Carigrad. — Deržavni zbor v Parizu je „po svoji službini dolžnosti“ dovolil nov zajem in novo nabero vojakov; cesar Napoleon se mu je zato lepo zahvalil. — V angleškem deržavnem zboru podaja zdaj ta zdaj uni poslanec ministre; naj huje pa jih bo prijel Roebuk 17. dan t. m., kateri dan jim je že naprej napovedal in prosil, naj bojo vsi pričujoči. — Na Španjskem, posebno v Katalonii hudo vré; pravijo, da trojna strauka rogovili tam in v Londonu: rusovski rublji, politični beguni in pa francozki legitimisti; ti poslednji mislijo, da tudi v letu 1813 in 1814 je Španija prekucnila cesarski tron v Parizu in to mislijo tudi zdaj od te strani doseči. Kaj bo konec španjskih prekucij, nihče ne vé. — Pariška obertnijska razstava je bolj imenitna, kakor je bila londonska. — Serbska vlada bo dala na svoje stroške novo (pervo) katoljško cerkev v Belemgradu zidati in bo duhovnu plačevala 600 fl. na leto, tudi protestantiška bo pozneje prišla na versto. — Kolera se je jela po svetu zlo razširjati in se bo vdomačila v Evropi, kakor mnogo družih bolezen, katerih nekdanj nismo imeli, kakor kozé, ošpice, francozi itd.

Meglenica.

Po grobih sem hodil, kjer trava zelena
S trohljivosti, upanja znamenje, poganja,
Po grobih, kjer starost leži položena,
Kjer v prahu počiva lepota nekdanja.

Pogledal sem v jamo pred kratkim skopano,
Šest čevljev globoko, tri čevlje široko,
Pogledal sem v postljo človeku postlano,
Jez mislim njegovim letečim visoko.

In britke glasove serce je zdihvalo,
Roke so se s silo na persih sklenile,
Trohnobi pa grozno zakričal sem hvalo,
Da votel odglas so dajale gomile.

X.